

Besluit tot aanwijzing gemeentelijk monument

GM023 | Mgr. Buckxstraat 14 | 6121 KV Born

Burgemeester en wethouders van Sittard-Geleen,

overwegende:

- dat naast de door het rijk aangewezen en op grond van de Monumentenwet beschermde rijksmonumenten, er in de gemeente ook cultuurhistorisch waardevolle gebouwen of bouwwerken zijn gelegen, die weliswaar niet van rijksbelang zijn, maar wel een beeld geven van de plaatselijke ontwikkelingen en historie;
- dat, om de voor de historie identiteit en het karakter van Sittard-Geleen belangrijke gebouwen en bouwwerken voor het nageslacht te kunnen behouden, een aantal jaren geleden is gestart met een inventarisatie van terzake in aanmerking komende gebouwen en bouwwerken;
- dat uit de inventarisatie door de Monumentencommissie Sittard-Geleen een selectie is gemaakt;
- dat hierbij de criteria schoonheid, betekenis voor de wetenschap en cultuurhistorische waarde zijn gehanteerd;
- dat per object een redengevende omschrijving is vervaardigd, waarin naast een omschrijving van het object, tevens de motivatie voor selectie is opgenomen;
- dat, overeenkomstig het bepaalde in artikel 4.2 van de Verordening "Cultuurhistorie Sittard-Geleen 2008", het voornemen tot aanwijzing en de redengevende omschrijving van het genoemde object voor advies zijn voorgelegd aan de Monumentencommissie;
- dat de Monumentencommissie op 13 mei 2008 en 19 februari 2009 heeft geadviseerd om over te gaan tot aanwijzing van het bovenvermelde object tot gemeentelijk monument;
- dat de eigenaren, hypothecaire schuldeisers en anderszins zakelijk gerechtigden bij schrijven van 19 juni 2008 in kennis zijn gesteld van het voornemen tot de aanwijzing als bedoeld in artikel 4.3 van de Verordening "Cultuurhistorie Sittard-Geleen 2008" en voorts op grond van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, publicatie van het voornemen tot aanwijzing heeft plaatsgevonden in het plaatselijke huis- aan huisblad "De Trompetter" van 25 juni 2008;
- dat het college van burgemeester en wethouders overeenkomstig de bepalingen in afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht eenieder in de gelegenheid heeft gesteld zienswijzen ten aanzien van het ontwerp-besluit tot aanwijzing van het object Mgr. Buckxstraat 14 te Born naar voren te brengen;
- dat bij schrijven van 28 augustus 2008 en ontvangen op 29 augustus 2008 een zienswijze is ontvangen ten aanzien van de aanwijzing van het onderhavige pand;
- dat over deze zienswijze een standpunt is ingenomen, dat als bijlage aan dit besluit is toegevoegd en onlosmakelijk deel uit maakt van dit besluit;

gelet op:

de verordening "Cultuurhistorie Sittard-Geleen 2008";

besluit:

Het object Mgr. Buckxstraat 14 te Born op het perceel kadastraal bekend BOR00 sectie F nummer(s) 1884 aan te wijzen tot gemeentelijk monument als bedoeld in artikel 4.1 van de verordening "Cultuurhistorie Sittard-Geleen 2008", waarbij voor de motivatie van de aanwijzing wordt verwezen naar de waardestelling in de redengevende omschrijving en het standpunt ten aanzien van de zienswijze, die als bijlagen aan dit besluit zijn toegevoegd en onlosmakelijk deel uit maakt van dit besluit;

Sittard, 21 april 2009

Burgemeester en wethouders van de gemeente Sittard-Geleen
namens dezen,
Teamleider Ruimtelijk Ontwerp,

E.F.W.M. Limpens BNT

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u volgens de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht, binnen zes weken, na datum van verzending van deze brief, beroep instellen bij de Arrondissementsrechtbank te Maastricht, sector bestuursrecht, Postbus 1988, 6201 BZ Maastricht.

Het beroepschrift dient ondertekend te zijn en tenminste het volgende te bevatten:

- de naam en het adres van de indiener;
- de dagtekening;
- een omschrijving van het besluit waartegen u in beroep gaat;
- de gronden van het beroep.

Indien u een beroepschrift heeft ingediend, kunt u ook op grond van artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht, de voorzieningenrechter van de Arrondissementsrechtbank te Maastricht verzoeken een voorlopige voorziening te treffen, indien u van mening bent dat onverwijlde spoed dat, gelet op de betrokken belangen, vereist! U kunt dit verzoek richten aan: de voorzieningenrechter van de Arrondissementsrechtbank te Maastricht, sector bestuursrecht, Postbus 1988, 6201 BZ Maastricht.

De gegevens van het object worden na aanwijzing opgenomen in het gemeentelijke monumentenregister, de gemeentelijke basisadministratie en eveneens doorgegeven aan het Kadaster te Roermond.

Standpunt ten aanzien van de ingediende zienswijze met betrekking tot de aanwijzing van het gemeentelijke monument Mgr Buckxstraat 14 te Born

Zienswijze

De heer mr. A.J.T.J. Meuwissen, eigenaar van het object Mgr. Buckxstraat 14 heeft een zienswijze ingediend. De inhoud van de zienswijze luidt samengevat:

- De heer Meuwissen kan zich met de gronden en overwegingen die tot het voornemen tot aanwijzing van het gemeentelijke monumenten leiden niet verenigen.
- In de toegezonden stukken van de adviescommissie (redengevende omschrijving) zitten bovendien duidelijke aantoonbare onjuistheden, die in zijn zienswijze zijn opgesomd.
- De heer Meuwissen is van mening dat de beslissing onvoldoende is gemotiveerd en in strijd met wettelijke bepalingen is, omdat niet inzichtelijk is gemaakt waarom het pand als gemeentelijk monument moet worden aangewezen.
- De heer Meuwissen is van mening dat er sprake is van een schending van de onderzoeksverplichting welke op de adviescommissie rust om alle feiten en omstandigheden die op de zaak betrekking hebben te onderzoeken en gemotiveerd in het onderzoeksrapport te vermelden. Er is derhalve strijd met artikel 3:2, 3:9 juncto 3:46 juncto 3:49 van de Algemene bestuurswet (Awb).

Standpunt gemeente:

Cultuurhistorisch erfgoed en monumenten zijn overblijfselen uit het verleden. Ze vertellen iets over de geschiedenis van een stad of dorp. Hierdoor dragen ze in hoge mate bij aan de belevingswaarde van de bebouwde omgeving en aan het karakter en de identiteit van een gemeente. De rijke cultuurhistorie van Sittard-Geleen komt tot uitdrukking in een relatief groot aantal rijksmonumenten en beschermde gezichten. De gemeente Sittard-Geleen kent echter veel meer cultuurhistorisch waardevolle gebouwen of bouwwerken. Deze zijn weliswaar niet van rijksbelang, maar geven wel een beeld van de plaatselijke ontwikkelingen, historie en geschiedenis. Om ook deze bouwwerken voor het nageslacht te behouden, is de gemeente enkele jaren geleden gestart met de inventarisatie en selectie van bouwwerken die in aanmerking komen voor aanwijzing tot gemeentelijk monument.

Uit deze inventarisatie is door de Monumentencommissie een selectie gemaakt. Hierbij zijn de criteria schoonheid, betekenis voor de wetenschap en bouwhistorische en cultuurhistorische waarde gehanteerd. De selectie is tot stand gekomen uit een zorgvuldige vergelijking van ongeveer 1500 geïnventariseerde objecten, het raadplegen historische bronnen, historische kaart- en beeldmateriaal alsmede de deskundige inbreng van de leden van monumentencommissie en Buro4 Monument en Ruimte, een adviesbureau op het gebied van monumentenzorg. De bepaling van de (monumentale) waarde heeft plaatsgevonden aan de hand van de expertise en deskundigheid van de Monumentencommissie en Buro4.

De inhoudelijke zienswijze ten aanzien van de monumentale waarde is op 19 februari 2009 voor advies voorgelegd aan de monumentencommissie. Deze commissie heeft ten aanzien van deze zienswijze het volgende advies uitgebracht:

Advies Monumentencommissie:

De Monumentencommissie heeft kennisgenomen van de zienswijze met betrekking tot de aanwijzing van het pand Mgr. Buckxstraat 14 te Born als gemeentelijk monument. De omissies in de redengevende omschrijving zijn naar de mening van de commissie niet van invloed op de waardstelling van het object.

De waardstelling en daarmee de reden waarom het pand is voorgedragen voor aanwijzing tot gemeentelijk monument, is in de bijbehorende redengevende omschrijving verwoord. Deze redengevende omschrijving maakt integraal deel uit van het (ontwerp)aanwijsbesluit. De commissie wil bij dezen een nadere toelichting geven op de waardstelling op grond waarvan het object is voorgedragen als gemeentelijk monument. Daarbij wil de commissie benadrukken dat niet één enkel element de waarde van een monument bepaalt, maar alle elementen samen.

Het oorspronkelijke ontwerp heeft een bijzondere architectonische en esthetische kwaliteit in vergelijking met de gebruikelijke bebouwing van die tijd. Dit heeft mede te maken met de toenmalige functie van het pand, namelijk pastorie. Middels de verschijningsvorm werd de voornaamheid van het gebouw (de pastorie) en zijn bewoner (de pastoor) tot uitdrukking gebracht. Dit is zowel cultuurhistorisch als architectuurhistorisch van belang.

Gelet op de cultuurhistorische en architectonische achtergrond, vormt het pand een uniek object voor de kern van Born, waardoor sprake is van architectuur- en bouwhistorische zeldzaamheid. Het feit dat het gebouw in de loop der jaren veranderingen heeft ondergaan en niet geheel oorspronkelijk is, doet daar niets aan af. De belangrijkste oorspronkelijke elementen zijn nog aanwezig en het oorspronkelijke beeld is herkenbaar gebleven. Het gebouw vormt hierdoor tevens een markant en beeldbepalend onderdeel van de straatwand en de historische nederzittingsstructuur. Het feit dat het bouwwerk terugligt van de weg, accentueert het bijzondere karakter van het pand.

Samenvattend is de commissie van mening dat door belanghebbende geen nieuwe feiten of omstandigheden naar voren zijn gebracht die de aanwijzing van het object tot gemeentelijk monument niet rechtvaardigen. De commissie adviseert om de met enkele aanvullingen en met correctie van onjuistheden aangepaste redengevende omschrijving samen met deze nadere toelichting bij de besluitvorming te betrekken en integraal onderdeel te laten zijn van het aanwijsbesluit.

De gemeente heeft besloten om het advies van de Monumentencommissie over te nemen en onderdeel te laten uitmaken van de besluitvorming en standpunt bepaling.

Op basis van de expertise en deskundigheid van de Monumentencommissie en Buro4, alsmede de toelichting van de Monumentencommissie ten aanzien van de waardstelling zijn wij van oordeel dat de opinievorming en advisering op zorgvuldige wijze heeft plaatsgevonden.

Dat het gebouw van bijzondere architectonische en cultuurhistorische betekenis is blijkt daarnaast uit het feit dat het pand door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg is opgenomen in het boek Monumenten in Limburg, dat in 2002 verscheen.

Er zijn door de eigenaar geen feiten naar voren gebracht waaruit blijkt dat hij door de aanwijzing onevenredig zal worden benadeeld. In dit kader zijn wij van mening dat het cultuurhistorische belang dat met de aanwijzing is gediend, zwaarder weegt dan de belangen van de eigenaar. Resumerend zijn wij van mening dat de er derhalve geen reden aanwezig is om af te zien van de aanwijzing.

Kerngegevens gemeentelijk monument:

Monumentnummer	: GM023
Naam monument	: pastorie
Adres	: Mgr. Buckxstraat 14
Postcode en plaats	: Born
Kadastrale aanduiding	: BOR00 sectie F nummer(s) 1884
Coördinaten	: x 184292 y 337986
Bouwstijl	: traditionele bouwtrant met eclecticisme invloeden
Kerndatering	: ca. 1895
Oorspronkelijke functie	: pastorie
Huidige functie	: wonen
Architect	: onbekend

Typering van het monument:

Voormalige pastoorswoning van de St. Martinusparochie te Born, in traditionele bouwtrant met eclecticisme invloeden, gebouwd rond 1895.

Historie:

Het huis heeft tot 1966 dienst gedaan als pastoorswoning. Daarna is de laatste pastoor, dhr. H. Franssen verhuisd naar de nieuwe pastorie gelegen aan de Bronstraat.

Ruimtelijke context:

Het betreft een vrijstaand pand op diep perceel, terugliggend van belending. De pastoorswoning heeft een ruimtelijke relatie met het kerkhof, dat achter de woning ligt.

Bouwmassa:

De pastoorswoning bestaat uit een hoofdbouwmassa met een aanbouw. De hoofdbouwmassa heeft een rechthoekige plattegrond, het omvat twee bouwlagen en is gedekt met een zadeldak evenwijdig aan de straat. Tegen de rechter zijgevel bevindt zich een eenlaags oorspronkelijk aanbouw, eveneens met een rechthoekige plattegrond, onder een lessenaarsdak dat aansluit op de zijgevel. De achtergevel is niet beschreven.

Dak

Het zadeldak van de hoofdbouwmassa is gedekt met blauwe kruis- of bouletpannen en voorzien van een eenvoudige, zinken bakgoot op de onderliggende gevel. Aan de voorzijde is een kleine dwarskap die aansluit op de doorgemetselde middenpartij van de voorgevel.

Het dak is in 1999 geheel vernieuwd, waarbij de dakpannen zijn vervangen door nieuwe kruispannen. De eigenaar heeft hierbij gekozen voor een dakpan die past bij het monumentale karakter van het object. De schoorstenen zijn bij de dakrenovatie verwijderd. Ook zijn de bovendakse kopgevels voorzien van een afdekking.

Gevels:

Algemeen:

Het pand is opgetrokken in baksteen, gemetseld in kruisverband en platvol gevoegd. De gevels van het woonhuis zijn tegenwoordig wit geverfd en/of voorzien van een dunne pleisterlaag waardoor het metselverband nog zichtbaar is. De gevel waren echter oorspronkelijk als schoon werk uitgevoerd, zoals bij de lage aanbouw nu nog het geval is.

Voorgevel woonhuis:

De voorgevel is symmetrisch van opzet en is drie traveeën breed. De gevel heeft een hoge, gepleisterde en grijs geschilderde plint met een geprofileerd waterlijstje. De gevel wordt aan de bovenzijde beëindigd door een dubbele, uitkragende tandlijst. Lisenen zorgen voor een verticale gevelgeleding. De begane grond en eerste verdieping worden visueel van elkaar gescheiden door een gemetselde lijst met overhoekse muizentand.

De volgende bijzondere elementen zijn aanwezig: boven de deur bevindt zich een in hardsteen uitgevoerd schild met twee sleutels, die de sleutelmacht van de kerk symboliseren.

Op de begane grond heeft de gevel in de buitenste traveeën twee vensteropeningen, die vermoedelijk verbreed en verlaagd zijn. Het is goed denkbaar dat hier oorspronkelijk dezelfde smalle, hoge ramen zaten, die nu nog op de verdieping zijn. De vensterbanken zijn van hardsteen.

Op de centrale middenas bevindt zich de voordeur, die is voorzien van een hardstenen deuromlijsting en bereikbaar is via vier hardstenen optreden. De oorspronkelijke voordeur is vervangen door een voordeur die past bij het monumentale karakter van het pand. Deze voordeur bestaat uit dubbele deuren, die zijn voorzien van profileringen, houten panelen en een daglicht. De entree is voorzien van een afdakje, dat later is aangebracht.

Op de eerste verdieping heeft de gevel drie vensteropeningen met T-ramen met bovenlicht en naar binnen draaiende raamvleugels. De vensteropeningen zijn voorzien van hardstenen vensterbanken en hebben waarschijnlijk een gemetselde rollaag of strek aan de bovenzijde.

De middelste travee en de flankerende lisenen zijn een stukje boven de gootlijst door gemetseld, eindigend met een trapgeveltje. De lisenen zijn voorzien van een sober gemetseld kapiteel met dekplaat. Diezelfde natuurstenen dekplaten komen terug op de trappen van de trapgevel. In de geveltop, op het niveau van de zolderverdieping, is een rondboogvenster met modern, kunststof raam. Het raam is geplaatst op een hardstenen vensterbank en aan de bovenzijde beëindigd met een gemetselde steens rondboog, die is geaccentueerd door een uitspringende laag stenen op hun plat. Op historische foto's is zichtbaar dat in het metselwerk boven het rondboogvenster nog iets van beeldhouwwerk was opgenomen. Hier is, mede doordat de gevel wit is geverfd, tegenwoordig weinig meer zichtbaar van. De top van de trapgevel is gesierd met een smeedijzeren decoratie.

Zijgevels woonhuis:

De zijgevels zijn topgevels die zijn voorzien van hoeklisenen en aan de bovenzijde worden beëindigd door een klimmend bakstenen fries met decoratief metselwerk. In de topgevel is een niet oorspronkelijk (kunststof) venster aanwezig.

Aanbouw:

De voorgevel van de aanbouw bestaat uit een halve topgevel die is voorzien van een hoekliseen en aan de bovenzijde wordt beëindigd door een klimmend bakstenen fries met decoratief metselwerk. Op de begane grond is in de bestaande deuropening een nieuwe gesloten kunststof deur geplaatst. De zijgevel is voorzien van een pleisterlaag.

Interieur:

Het interieur is niet geïnventariseerd.

Erfafscheiding:

De voortuin heeft aan de voorzijde een lage tuinmuur met smeedijzeren hekwerk, eindigend met gecementeerde hoekpijlers. De zijkanten van de tuin worden begrensd door een hoge tuinmuur, gedekt met een ezelsrug. De muur en het hekwerk aan de voorzijde zijn in de periode 1999 - 2002 verwijderd en opnieuw aangebracht. Hierbij is gekozen voor een erfafscheiding die de bestaande situatie benaderd.

Bijzondere onderdelen:

De dubbele voordeur met hardstenen deuromlijsting en de natuurstenen trap voor de entree, het siermetselwerk en ornamenten van de gevels, de gevelsteen boven de voordeur en het smeedijzeren ornament op de trapgevel in de voorgevel.

Waardestelling:

Het object is van belang zijn cultuurhistorische, architectonische en bouwhistorische waarde en meer in het bijzonder vanwege:

- de architectuurhistorische betekenis in relatie tot de esthetische kwaliteit van het ontwerp.
- de architectonische gaafheid van het exterieur.
Het object wekt een oorspronkelijke indruk of heeft veranderingen ondergaan waarbij het oorspronkelijke beeld herkenbaar is gebleven.
- de bijzondere detaillering of bijzondere ornamenten.
- het object is ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving.
- de betekenis van het object als onderdeel van de historische nederzettingsstructuur, waarbij het oorspronkelijke beeld herkenbaar is gebleven.
- de architectuurhistorische en bouwhistorische zeldzaamheid in relatie tot de gaafheid van het object.
- de betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een geestelijke en cultureel-sociale ontwikkeling.

Bescherming:

Het exterieur van de oorspronkelijke hoofdbouwmassa, de oorspronkelijke aanbouw en de erfafscheiding aan de voorzijde van de woning, zoals aangegeven op de bijgevoegde kaart.

Foto's

Kaart met bescherming

